



**RAPORT I IMPLEMENTIMIT TE MAMOGRAFISË MOBILE
PROJEKTI “MA-MO”**



Komuna: Novobërd

Nga: Dr.Ardian Biçaku^{1,2}

¹SHSKUK/QKUK Klinika e Radiologjis, Prishtinë

²Koordinator i Mamografisë Mobile në SHSKUK

Periudha e raportimit: 8 Qershor – 18 Qershor, 2015

Korrik, 2015

Mamografia Mobile në Komunën e Novobërdës

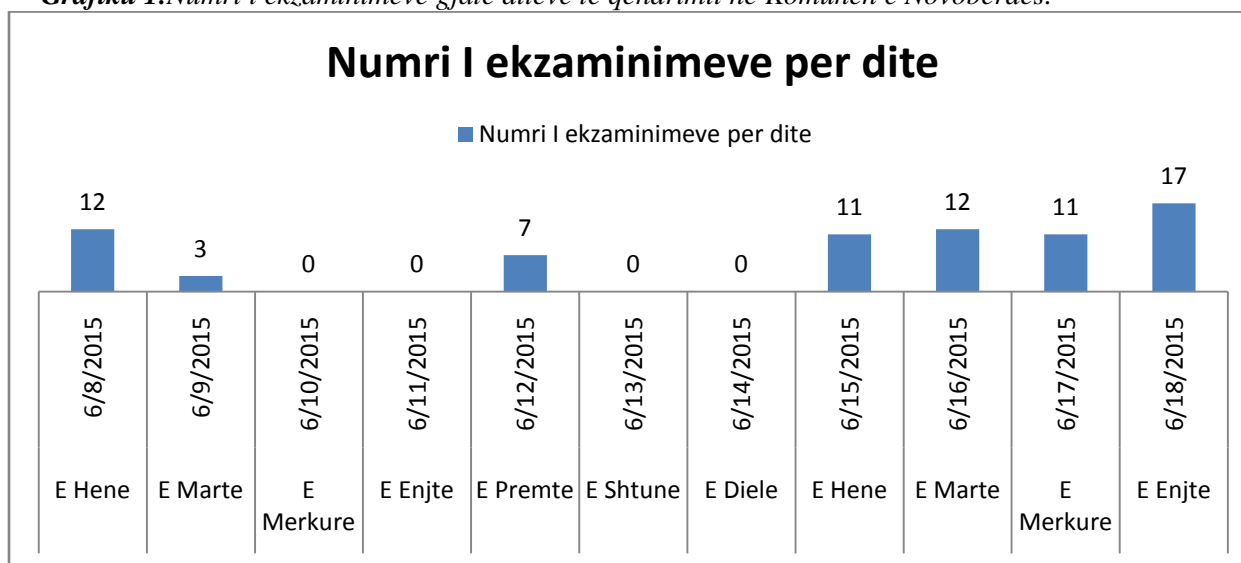
Mamografi Mobil ka qëndruar në Komunën e Novobërdës nga data 08.06.2015 deri më datën 18.06.2015. Janë ekzaminuar gjithësej 73 femra. Komuna e Novobërdës banohet nga komuniteti Serb dhe Shqiptare, dhe nuk posedon aparat mamografik.

Organizimi, bashkëpunimi dhe pritja nga stafin lokal ka kaluar konform planit të implemetimit të Mamografit Mobil. Përgjigja ndaj thirrjes për ekzaminim i ka tejkaluar pritjet tona nga të dy komunitet. Bashkëpunimi ishte i mrekullueshëm.

Gjatë këtyre 7 ditë pune në Komunën e Novobërdës janë ekzaminuar 73 femra, mesatarisht nga 10.4 femra në ditë.

Leximi i ekzaminimeve mamografike në Komunën e Novobërdës është bërë nga radiologët Klinikës së Radiologjisë të QKUK-së.

Grafiku 1. Numri i ekzaminimeve gjatë ditëve të qëndrimit në Komunën e Novobërdës.



1. Të dhënat nga ekzaminimet mammografike në Komunën e Novobërdës

Në Komunën e Novobërdës janë ekzaminuar gjithësej 73 femra. Përgjigja e femrave për ekzaminim mamografik, ashtu si në komunat paraprake, ishte e kënaqshme. Përgjigja e komunitetit joshqiptarë dhe mikëpritja ishte e mrekullueshme.

Të ekzaminuarat janë nga komuniteti serbë dhe shqiptarë.

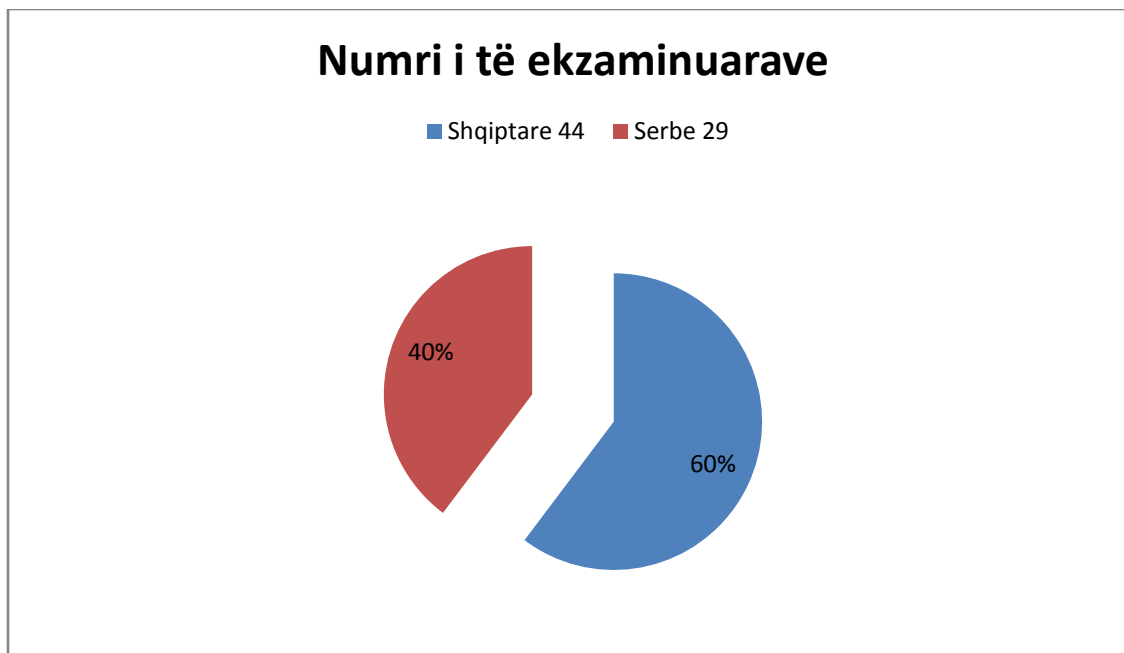


Tabela 1. Moshë e femrave të ekzaminuar në Komuna e Novobërdës.

Minimal age	26
Maximal age	70
Median age	52.47

Tabela 2. Stratifikimi i moshës dhe numri i pacientëve në grupmosha.

	<40	40-49	50-69	>70	Totali
Nr. I femrave	1	24	47	1	73
%	1.4	32.9	64.4	1.4	

Rreth 85% femrave kanë bërë për herë të parë mammografinë (MMG 1), 15.1% MMG për herë të dytë. Në bazë të të dhënave në 32 femrat të cilat janë ekzaminuar për herë të dytë me MMG (MMG2); MMG e fundit sillt nga 1 vit deri në 15 vite me një mesatare prej 5 vjet dallim kohorë nga mamografia e parë.

Tabela.3. Mammografi (MMG) për herë të parë, dytë dhe tretë.

MMG during life	N	%
MMG 1	62	84.9
MMG 2	11	15.1
MMG 3	0	0.0
MMG 4	0	0.0
	73	100.0
MMG not defined	0	0.0
Total	73	100.0

Vlerësimi i gjetjeve nga ekzaminimet mammografike është bërë në bazë të BIRADS leksikonit.

BIRADS 0 – kërkohet ekzaminim shtesë (ultrazë apo projektion shtesë mammografik)

BIRADS 1 – pa ndryshime evidente

BIRADS 2 – gjetje beninje

BIRADS 3 – gjetje probablisht beninje

BIRADS 4 – (A,B,C) - gjetje të dyshimta,

BIRADS 5 – gjetje shumë të dyshimta për malinjitet,

BIRADS 6 – diagnozë e mëhershme e verifikuar me biopsi për malinjitet.

Rekomandimet për ekzaminime shtesë (ultrazë apo projektion shtesë mammografik) BIRADS 0 kanë rezultuar 26% (N=19) dhe janë ordinuar në SR te Gjilanit dhe QKUK-së.

Mungojnë informatat për evaluimet e mëtutjeshme për kategoritë BIRADS 0 -- kërkohet koordinim me spitalin regjional te Gjilanit dhe QKUK/SHSKUK për ekzaminimet shtesë.

Vlerësimet BIRADS 1 dhe 2 janë 53 (72.6%) raste, dhe kësaj kategorie i është ordinuar skringing mamografia pas 1 viti.

BIRADS 3 është diagnostikuar 1 rast; është ordinuar përcjellje e shkurtër e ndryshimeve (6 muaj)

BIRADS 4, 5 dhe 6 nuk janë evidentuar.

Tabela 4. BIRADS vlerësimi i femrave të ekzaminuara në Komunën e Novobërdës.

BIRADS assesment	N	%
BIRADS 0	19	26.0
BIRADS 1	16	21.9
BIRADS 2	37	50.7
BIRADS 3	1	1.4
BIRADS 4	0	0.0
BIRADS 5	0	0.0
BIRADS 6	0	0.0
Total te vleresuara	73	100.00

Në baze të ACR vlerësimit të dendësisë së gjinjëve, nga të dhënat e mbledhura kanë rezultuar se 74% (N=54) i takojnë kategorisë me densitet të ulët (ACR 1 dhe 2), favorizon efektshmërinë e mamografisë si metodë skriningu në popullatën e Kosovës.

Kategoritë ACR 3 dhe 4 kanë rezultuar 24% (N =19) dhe për kompletim të ekzaminimit preferohet ekzaminimi me ultrazë.

Tabela 5. ACR vlerësimi dendësisë së gjinjëve

ACR breast density assesment	N	%
ACR A (1)	28	38.4
ACR B (2)	26	35.6
ACR C (3)	13	17.8
ACR D (4)	6	8.2
Total assesed	73	100.0
No assesment	0	0.0
Total	73	100.0

Lindshmëria e femrave të ekzaminuar sillet rreth 3.9 lindje.

Rreth 40.1% të femrave të ekzaminuara kanë nga 2-5 lindje.

Anamnezë pozitive familjare për kancer të gjirit kanë rezultuar 2.7% (N=2) nga femrat e ekzaminuara.

Tabela 6. Anamnezë familjare për kancer të gjirit në rastet ku është marrr informata.

Positiv familiar anamnesis of BC	N	%
Pozitive	2	2.7
Negative	71	97.3
Total	73	100.0

Mikrodatat mbi gjeneralet e pacientëve, informatat tjera të marra përmes pyetësorit në formë elektronike dhe të shtypura janë pjesë e të dhënave shëndetësorë personale të pacientëve dhe mund të shfrytëzohen nga mjeku i tyre apo me kërkesë të IKSHPK (Instituti Kombëtar i Shëndetit Publik i Kosovës).

2. Vështirësitë e hasura

2.1. Vështirësitë teknike

- Gjatë datave 09-11 Korrik 2015 janë shfaqur probleme teknike me tensionin e rrymës elektrite të qytetit (sipas servisit të autorizuar).
- Vështirësitë në komunikim (shpenzimet e telefonisë mobile) vazhdojnë të shkaktojnë vonesa në shkëmbim të informatave, dhënjen e udhëzimeve dhe ofrimin e zgjedhjeve të shpejta ndaj kërkesave të ekipës në terren.
- Mungesa e përshkrimit dhe ruajtjes elektronike e raporteve mamografike ka shkaktuar që në disa raste informatat në kete raporti të jenë të pjesëshme.

2.2. Vështirësitë kadrovike

- Mungesa e radiologut permanent në ekipë të terrenit që do të monitoroj kualitetin e punës në terren.

2.3. Vështirësitë në mbledhjen e informatave për pacientët me gjetje të dyshimta

- Pacientët me gjetje mamografike që kërkojnë evaluim të mëtutjeshëm janë referuar në Spitalin Regjional të Gjilanit dhe mbledhja e të dhënave për gjetjet përfundimtare te këta pacient vazhdon të jetë e vështirë.

3. Zgjedhjet e sugjeruara

- Sigurimi i formës elektronike të raportimit/ruajtjes së ekzaminimeve mamografike.
- Kompletimi i ekipës së terrenit me së paku një radiolog permanent.
- Sigurimi i formave të komunikimit në mes të stafit (mbulimi i shpenzimeve të telefonisë).
- Ngritja e kapaciteteve teknike dhe kadrovike në Klinikën e Radiologjisë, Departmentin e Imazherisë së Gjirit – si qendër referente për rastet me gjetje të dyshimta ku do të kryhet imazheria complete dhe definitive diagnostike. Përpilohet dhe dorëzohet në shqyrtim Projekti “Ma-Mo-2” për evaluim definitiv të pacientëve me gjetje BIRADS – 0 në kuadër të QKUK-se.

4. Plani për periudhën e ardhshme

- Nga 22.06.2015 deri më 29.06.2015, me Mamografi mobil planifikohet të ekzaminohen gratë nga Komuna e Ranilluk-ut.